

Lindab

Müra ja selle
summutamine
ventilatsioonis

Rain Siim

Müra ventilatsioonis

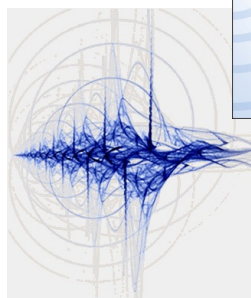
lindab | we simplify construction

Heli või müra kaks olulisemat parameetrit on:

1. **Müratase –**
Heli intensiivsus, mida tajume rõhu
võngetena õhus [dB]

2. **Sagedus –**
Heli toon, mille
tekitab helilaine
võnkumine [Hz]

inimkõrva jaoks on
olulised 63-8000 Hz

lindab | we simplify construction

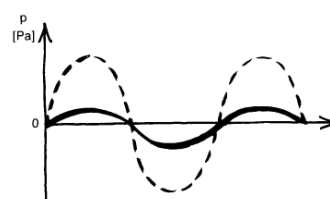
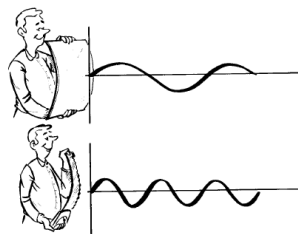
Müra ventilatsioonis

Mida madalam on sagedus, seda pikem on helilaine.

Sõltuvalt allikast on ülekaalus madalad või kõrged sagedused.

Tavaliselt heli, mida kuuleme on segu mitmetest lainepikkustest ehk sagedustest.

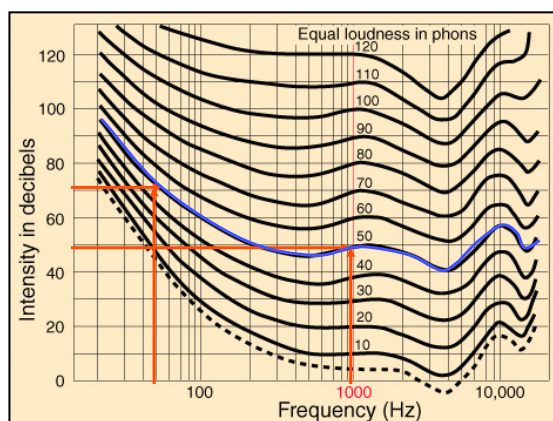
Mida suurem on osakeste surve, seda valjem on heli [dB].

lindab | we simplify construction

Heli tajumine

Inimene tajub heli valjust eri sageduste juures erinevalt

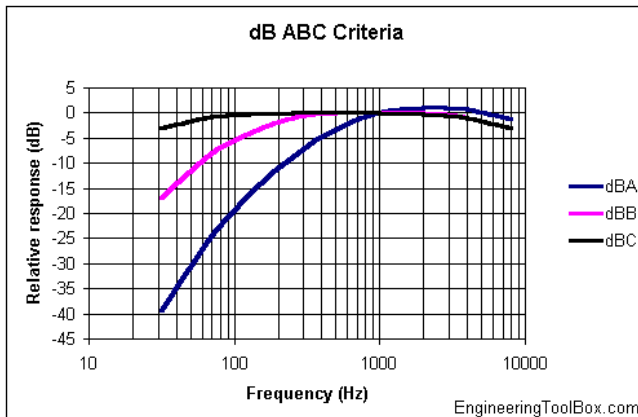

Helifiltrid

Inimkõrva müratajumise tõttu on võetud kasutusele “helifiltri” mõiste.

Madalsagedusliku heli osakaalu on vähendatud ja 2-4 kHz heli, millele oleme kõige tundlikumad, on võimendatud, et väljendada heli nii nagu inimkõrv seda tajub.

A-filtri korrektsioonarvud

63 Hz	- 26,2
125 Hz	- 16,1
250 Hz	- 8,6
500 Hz	- 3,2
1 kHz	0
2 kHz	+ 1,2
4 kHz	+ 1,0
8 kHz	- 1,0

Lp ja Lw erinevus

Lp

Helirõhutase – helina aistitava õhurõhu muutused.

Mõõdetakse [Pa] ja väljendatakse [dB]

Helirõhu tase sõltub ruumi omadustest ja mõõtmise kaugusest

Lw

Heli võimsus – on müra allikast helilaine kujul väljuv energia. Heli võimsust mõõdetakse [W] ja väljendatakse [dB]

NB! Kasutatakse, et võrrelda erinevaid müraallikaid, helivõimsuse number ei sõltu ruumi omadustest ega mõõtmise kaugusest

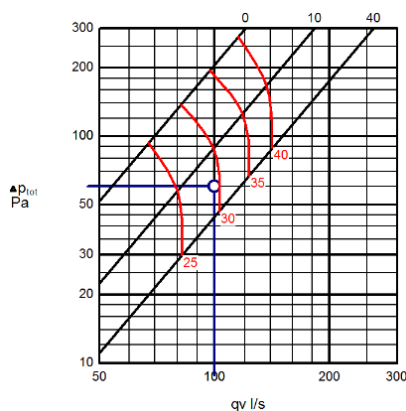
Lp ja Lw erinevus

lindab | we simplify construction

Difuuser 250 + rõhukast 200/250, Q=100 l/s, Pa=60 Pa

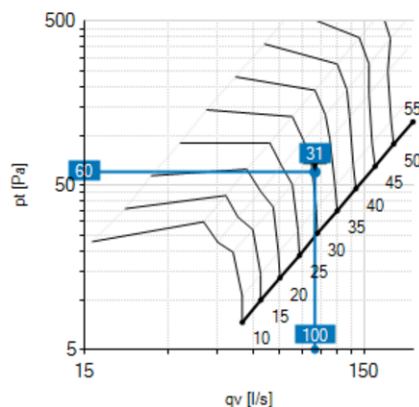

L_p Are 10m²sab

Lw = ?
Lp 10m² Sab = 29 dB

Pressure and sound power diagram

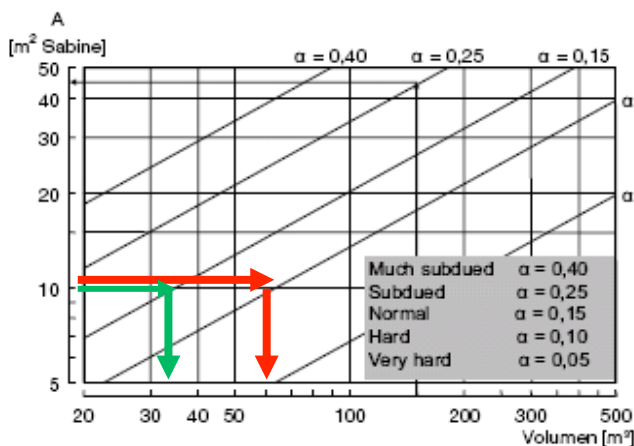

Lw = 31 dB(A)
Lp = ?

Mida tähendab 10m² Sab?

lindab | we simplify construction

10m² Sab võib olla väike ja pehme ruum, aga ka väga suur ja kõva ruum

Helineelduvuselt kõva ruumi (Ts=1,0) puhul on:

kõvadusindeks $\alpha=0,1$

Ruumi kubatuur = 60 m³

Ehk 4 x 5 x 3 m
Helineelduvuselt pehme ruumi (Ts=0,6) puhul on:

kõvadusindeks $\alpha=0,15$

Ruumi kubatuur = 34 m³

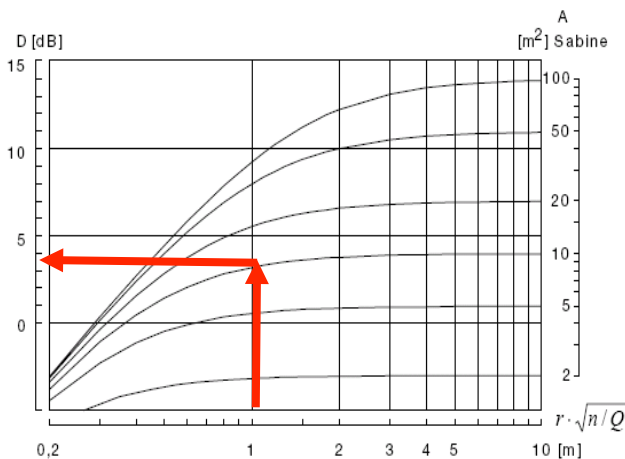
Ehk 4 x 2,8 x 3 m

lindab | we simplify construction

Mida tähendab 10m¹² Sab?

r – mõõtmispunkti kaugus difuuserist (1,5 m)

n – difuuserite arv (meie näites 1)

Q – asendifaktor (lagi = 2)

$$r \cdot \sqrt{n/Q} = 1,5 \cdot \sqrt{1/2} = 1,5 \cdot 0,7 \approx 1$$

Eeldades, et meil on:
1 õhujaota,
see asub laes ning
mõõtmispunkt on 1,5 m
kaugusel õhujaotajast,
saame
ruumisumbuvuseks D
(ehk Lw ja Lp vaheks)

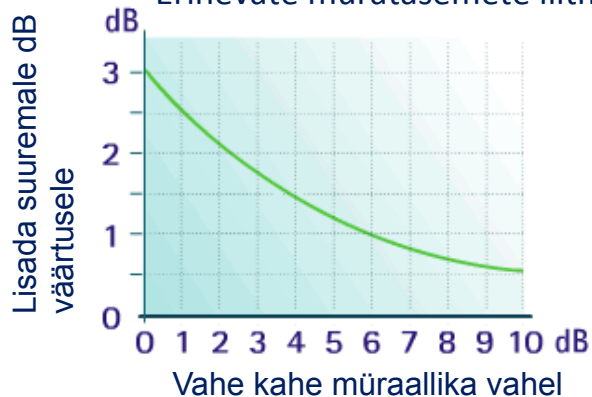
u. **3,5 dB**

lindab | we simplify construction

Müratasemete liitmine

Erinevate müratasemete liitmine

Sama suurusega müratasemete liitmine

n	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Δ	0	3,0	4,8	6,0	7,0	7,8	8,5	9,0	9,0	10,0

lindab | we simplify construction

Kuidas kujuneb müratase?

Kõigepealt ventilaatorist:

- Kuigi summeeritud müra number on mugav üldistus kogu helitasemest, ei ole selle numbriga müra summutajate valiku juures siiski midagi peale hakata.
- Põhjus on selles, et summeeritud müratase kujuneb kõikide sagedusribade liitmise tulemusel ja mürataseme määravad kõige domineerivad sagedused. Ühel puhul on domineerivaks 1kHz, teisel näiteks 250Hz. Pärast samade omadustega summutajat on esimesel $L_w=47$ dB(A), teisel aga $L_w=53$ dB(A). Peale summutajat on domineerivad tüüpiliselt madalad sagedused, mis pääsesid läbi.

63	72	63	68
125	74	125	87
250	82	250	85
500	83	500	86
1000	85	1000	82
2000	79	2000	79
4000	75	4000	76
8000	73	8000	72
weighted	88	weighted	88

Näide kahest erinevast ventilaatorist, millel on mõlemal $L_w = 88$ dB(A)

lindab | we simplify construction

Kuidas lugeda agregaadid müraväärtuseid?

HELIVÕIMSUSE TASEMED

(Standard: EN13053 ISO/CD 13347-2.)

	Lw oktaavriba kohta (dB)								LwA
Oktaavriba (Hz)	63	125	250	500	1k	2k	4k	8k	dB(A)
Värske õhu ühendus	71	84	75	69	70	68	64	61	76
Sissepuhkeõhu ühendus	68	87	85	86	82	79	76	72	88
Väljatõmbeühendus	72	85	76	72	70	66	64	61	77
Väljaviskeühendus	68	87	85	86	82	79	76	72	88
Keskkonda	67	76	64	53	55	56	51	39	64

sound level in the unit

Frequency (Hz)	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	Total
Sections on the suction side									
Emitted sound power from the fan	44,4	60,2	67,0	73,4	77,0	76,7	71,2	67,3	81,5 dB(A)
Rotary heat exchanger, Bag filter F7									
Sound power, taking into account the a.m. built-in parts	41,4	56,2	64,0	69,4	72,0	70,7	63,2	57,3	76,2 dB(A)
Sections on the pressure side									
Emitted sound power from the fan	49,2	63,2	73,0	83,2	83,3	82,1	74,6	70,3	88,1 dB(A)
Heating section 2 Cu/Al, Cooling section									
Sound power, taking into account the a.m. built-in parts	45,2	59,2	70,0	79,2	76,3	74,1	66,6	59,3	82,2 dB(A)

NB! dB(A) väärtustega ei tohi mürasummutajaid arvutada !

Kuidas liidetakse sagedused summaarseks müratasemeks?

lindab | we simplify construction

Summarne helivõimsus L_w väljendatakse alati dB(A)'na, sest lahutades sellest keskkonda hajuva/sumbuva müra, saamegi inimele tajutava helirõhutaseme L_p .

Hz	dB	-(A)	dBA							dBA
63	68	-26	42	+0	71					
125	87	-16	71	+1	78					
250	85	-8	77	+1	84					
500	86	-3	83	+2,5	86,5					
1 k	82	-0	83	+1	87,5					
2 k	79	+1	80	+0,5	88					
4 k	76	+1	77	+0	88					
8 k	72	-1	71							
Summa :										88

Summaarse mürataseme leidmiseks peame viima kõik sagedused A-filtreeritud alusele, lahutades iga sageduse dB väärtusest vastava A-filtri korrigeeringu enne müra liitmiste tegemist.

Kuidas kujuneb müratase?

lindab | we simplify construction

Summutamise ja omamüra tehte juures arvutatakse mürad sageduste kaupa ja lähte andmed peavad olema dB mitte dB(A).

Kuna sumbuva väärtused on alati lihtsalt dB, peavad olema ka kõik muud liidetavad olema ühel alusel ja seega peame olema veendunud, et ventika lähteandmed oleks dB.

Hz	Ventilaator [dB]	Sumbumise tehe [dB]	Elemendis tekib [dB]	Müra liitmise tehe [dB]	Tulemus [dB]
63	68	$68 - 7 = 61$	50	$61 + 50 = 61$	61
125	87	$87 - 19 = 68$	38	$68 + 38 = 68$	68
250	85	$85 - 40 = 45$	32	$45 + 32 = 45$	45
500	86	$86 - 50 = 36$	30	$36 + 30 = 37$	36
1 k	82	$82 - 50 = 32$	28	$32 + 28 = 33$	33
2 k	79	$79 - 50 = 29$	25	$29 + 25 = 30$	30
4 k	76	$76 - 43 = 33$	23	$33 + 23 = 33$	33
8 k	72	$72 - 29 = 43$	19	$43 + 19 = 43$	43
Summa :					53

lindab | we simplify construction

Müra summutamisest

- Kui domineerivad sagedused on 500-8000 Hz, on sellega kergem toime tulla, sest kesk- ja kõrged sagedused neelduvad paremini kanali erinevates osades. Samuti on summutajatel neis sagedustes väga hea sumbuvus
- Selleks, et hinnata vajalikku summutajat, peab teadma müra sagedusribasid, sest müra sumbumise võimekus on erinev sageduste kaupa, aga ka toodete ja tootjate lõikes.

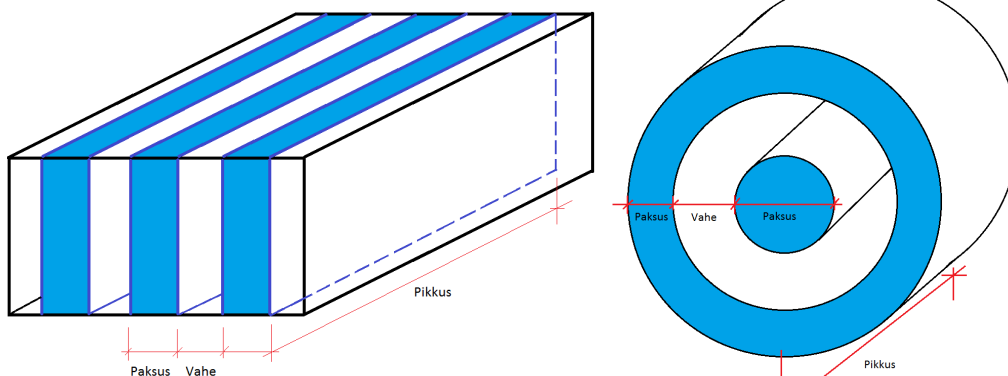
	Hz	63	125	250	500	1k	2k	4k	8k		dB(A)
Lw before silencer		68	87	85	86	82	79	76	72	dB	88
Attenuation		7	19	40	50	50	50	43	29	dB	
Sound generation		50	38	32	30	28	25	23	19	dB	34
Lw after silencer		61	68	45	37	33	30	33	43	dB	53

Summutaja: SLRS 200 71 1900 1200 1950

lindab | we simplify construction

Sumbuvust mõjutavad mõõdud

Sageduste 63-250 Hz efektiivseks summutamiseks võiks summutusplaadi paksus olla 200 mm kandilistes summutajates. Plaatide vahe 80-120 mm

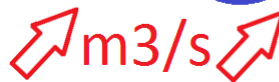
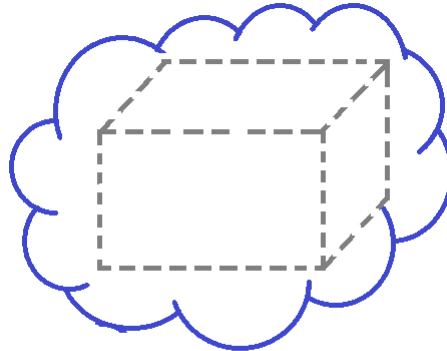
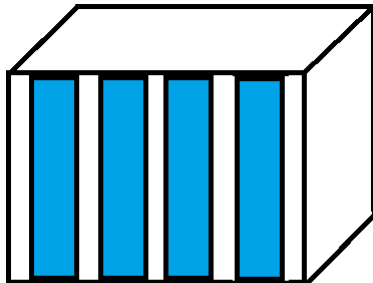
Ümarate puhul üle Ø315 võiks summutusvill olla 100 mm ja keskel täiendav müraneelav element.

lindab | we simplify construction

Vooluhulga tähtsusest

Kui oleks valida, kas on teada vooluhulk või gabariidid, oleks rohkem abi vooluhulgast.

Vooluhulk on nii oluline osa summutajast, et ilma selleta ei ole võimalik mõistlikult summutajat valida (rõhukaadu, omamüra).

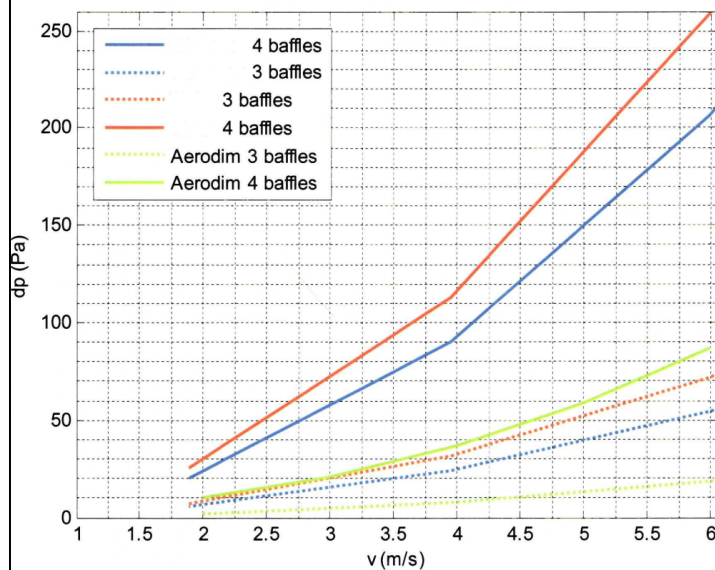
Palve projektijatele – pange vooluhulk summutajale spetsi juurde.

lindab | we simplify construction

Õhukiiruse seos rõhukaoga

Aerodim 1200x600x1500

Rõhukaadu kasvab geomeetriselt sõltuvalt kiirusest.

Hea rõhukaadu on kuni 30 Pa

Aktsepteeritav on veel 50 Pa

Üle selle sõltub vajadusest ja ventika võimekusest

Summutajas tekib üle 3,5-4,0 m/s liigne omamüra ja rõhukaadu

Projekteerimisel võimalusel vältida olukordasid, kus puhas ristlõike kiirus summutajas sisenemisel on üle 4,0 m/s

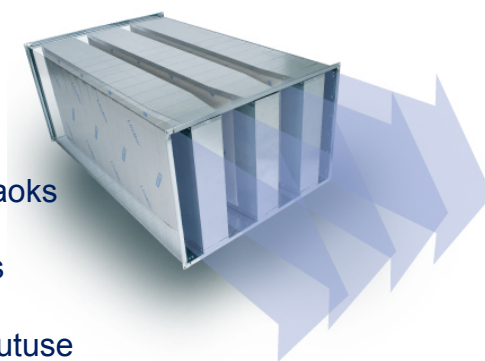

lindab | we simplify construction

Miks eelistada Lindabi SLRS mürasummutajat ?

- ✓ 40% väiksem rõhukadu*
- ✓ Paranenud süsteemi SFP
- ✓ vähem summutajat sama töö jaoks
- ✓ mõõdistatud sumbuvustulemus
- ✓ täieliku vent.süsteemi müraarvutuse dokumentatsioon paigaldusega kaasa

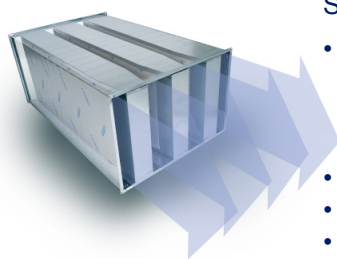

*Võrreldes konkureerivate summutitega samade mõõtude juures

lindab | we simplify construction

Mürasummutajatest

Sumbuvust mõjutavad:

- Materjali tüüp
  - Kivivill või klaasvill
  - Polüester
- Materjali vahe
- Materjali paksus
- Materjali pikkus

Kandilise kanali puhul kõrgus mõjutab õhukiiruse kaudu rõhukadu ja omamüra, kuid ei mõjuta müra sumbumist !

Paremini summutavad

- Ümarkanali puhul kandilise korpusega summutajad
- Summutajad, millel on keskel täiendav summutuselement
- nurgasummutajad

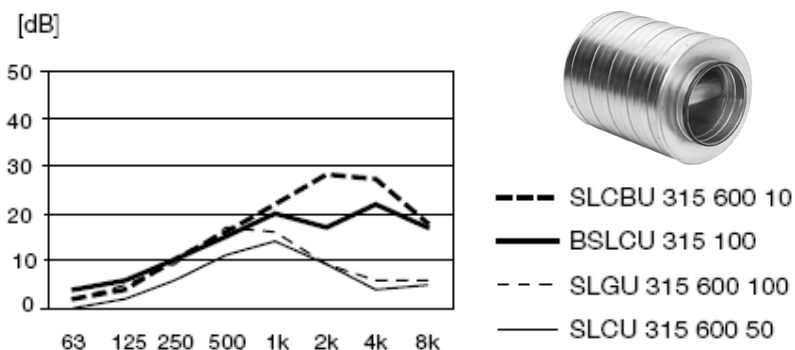

lindab | we simplify construction

Mürasummutajatest

Summutite võimekusel on kriitilised need sagedusribad milles sumbuvus on väikseim (125; 250), s.t. need helid, mis jäävad summutamata, kanduvad edasi

lindab | we simplify construction

Mineraalvilla 50, 100, või 150 mm ?

Ø 160 - 900 mm					
Hz	PVA 50	PVA 100	SLGU 150	KVAP 1000	LRCA 1000
63	3	6	6	16	9
125	6	11	15	8	10
250	13	19	25	16	19
500	21	39	38	47	36
1K	41	46	48	48	50
2K	33	39	45	48	49
4K	21	23	23	39	24
8K	13	14	14	34	17

lindab | we simplify construction

Mineraalvill või Polüester?

Ø 160 - 900 mm				
Hz	PVA 50 (mineraalvill)	PVD 50 (polüester)	KVAP 1000 (mineraalvill)	KVDP 1000 (polüester)
63	3	3	16	15
125	6	7	8	10
250	13	10	16	12
500	21	14	47	25
1K	41	27	48	31
2K	33	22	48	27
4K	21	16	49	27
8K	13	14	34	22

lindab | we simplify construction

Kuidas summutajaid võrrelda?

Seda, millise summutaja peame valima, näeme siis, kui oleme teostanud süsteemi müraarvutuse.

Summutajate tabelite omavaheline võrdlemine ütleb ainult seda, kas üks summutaja on konkreetsetes sagedustes teisest parem, aga mitte seda, et kehvemate väärtustega summutaja ei sobi.

Näide: Kliendil oli korteriagregaat CASA R 120 ja igasse tuppa viivale kanalile oli ette nähtud ka sekundaarne summutaja ruumist ruumi leviva müra tõkestamiseks. Tegime arvutuse ja näitasime, et piisab, kui kasutada PVA 160-600-50 summutajat agregaadiga järel ja PVA 125-900-50 ruumide ees, täidame $L_p=25$ dB(A) nõude.

Tellijaga võrdles projektijärgse KVAP tüüpi summutaja tabelit ja nägi et sumbumise väärtustes on vahe sees. Kui tegime süsteemi müraarvutuse, oli mõlemal juhul tulemuseks $L_p=24$ dB(A).

lindab | we simplify construction

Kandiline summutaja ümara ühendusega

LRCB

KVAP-1

KVAP-5

- **LRCB kasutuskohad:**

- Veidi parem sumbuvus kui ümaratel 50mm koorikuga summutajatel
- Vaiksemate agregaatide juures saab kasutada põhisummutajana
- Kõige odavam

- **KVAP kasutuskohad:**

- Head omadused enamike väike agregaadide müra ning VAV klapi müra summutamiseks
- Ruumist ruumi leviva müra summutamiseks

lindab | we simplify construction

Nurga summutaja ümara ühendusega

KVDP 90-K

KVDP 90-L

- KVDP 90L and 90K, summutusmaterjal Acutec polüester
- Väikeste agregaatide juures võib olla kasutusel kui peamine või teiseastme summutaja
- Head omadused ruumist ruumi leviva müra summutamisel
- Mõõdud Ø100-200 mm
- pikkused 600 ja 1000 mm

Ümarad mürasummutajad

PVA

- PVA kest lehtterasest
- Summutusmaterjaliks klaasvill
- Kasutus kas põhi või harusummutajatena
- spetsiaalne kangas villa ja perforereeritud plaadi vahel, et takistada villakiu lendumist ja eluruumidesse sattumist

Nurgasummutaja vs sirge

Kui on võimalik valida, siis alati on kõige odavam ja ka rõhukao suhtes kõige energiasäästlikum üks ja vajadusekohaselt pikk summutaja SLRS

SLRS

Kui ei ole ruumi, tehke näiteks ühe kahemeetrise asemel 2 tk ühemeetriseid summutajaid SLRS. Hinnatõus sellest u. 20-30 %

Kõige kallim on nurgasummutaja, mida kasutada ainult siis kui kuidagi muudmoodi ära ei mahu. Hinnatõus sama tulemuse saamiseks võib olla 50-70 %

BDLD

lindab | we simplify construction

Agregaadi ja summutaja seos

Juhtum eramajas: valida oli kahe erineva agregaadi vahel, üks oli $L_w=55$ ja teine 61 dB(A) s.p. kanalimüra.

Exhaust	Exhaust	Attenuation
64	73	6
62	69	7
62	56	10
63	43	18
45	41	28
40	27	24
29	18	13
11	12	10
61	55	

Et saavutada ruumis 32 dB, tuli esimesel juhul kasutada LRCA 160-500.

Võiks eeldada, et teisel juhul oleks vaja pikemat summutajat, aga ei.

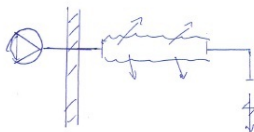
Põhjus, miks ka 61 dB puhul sobis sama LRCA 160-500 on selles, et selle 61 dB tekitasid keskmised Hz, mis on väga hästi neelduvad LRCA summutajas.

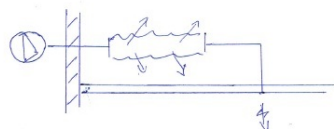
lindab | we simplify construction

Müra summutajate test

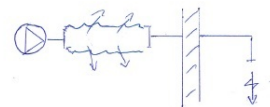
- Hoiatus painduva müra summutaja kohta:**

Ei sobi kasutamiseks samas ruumis, kus inimesed viibivad.

Sobib ainult siis kui ripplagi on hästi helineelav täies ulatuses (avadeta)

Summutab hästi, kui asub (väga hea heliisol.) seinaga eraldatud ruumis, kus inimesed ei viibi.

Helivõimsus peale summutajat

Üldjuhul on kanalis mürasid hajumine kõige tundlikuma punktini 5-7 dB.

Korterite puhul on kanalis mürasid hajumine 3 dB.

Aulad või ruumid, mida teenindab 1 agregaat ja kogu õhk suundub samasse ruumi, ei soovita üldse kanalis mürasid hajuvust arvesse võtta.

Kui summutaja omamüra on üle 10 dB väiksem, kui läbi summutaja tulev seadme müra, ei oma see olulist mõju summeeruvale müratasemele.

Soovitav helirõhutase ruumis	Helivõimsuse tase mida võiks saavutada peale summutajat erinevate õhujaoajate puhul		
	Difuuser + kast	Plafoon	Laminaar
Lp=35 dB(A)	Lw= 48 dB(A)	Lw= 52 dB(A)	Lw= 45 dB(A)

Lihtsustatud müra muutumise skeem vent süsteemis:

	sumbub/tekib dB	müratase Lw=dB(A) pärast elementi
Ventilaator	0	75
Põhisummutaja	- 25	50
Vent kanal	- 5	45
VAV klapp	+ 50	52
VAV summutaja	- 10	42
Difuuser+kast	- 7	35
Ruumi neelduvus	- 3	33

Möödetav müratase ruumis $L_p = 33 \text{ dB(A)}$

lindab | we simplify construction

Müra sumbumine erinevates õhujaotajates

Hz	Plafoon Ø125	Perf. difuuser Ø200	Perf. dif+ kast Ø200-160	Rest + kast 300x150-Ø200	Laminaar Ø250
63	20	14	14	16	12
125	16	10	14	12	8
250	11	7	7	8	5
500	9	7	21	10	2
1k	9	1	15	10	1
2k	7	1	16	11	1
4k	6	3	18	11	1
5k	5	3	19	12	1

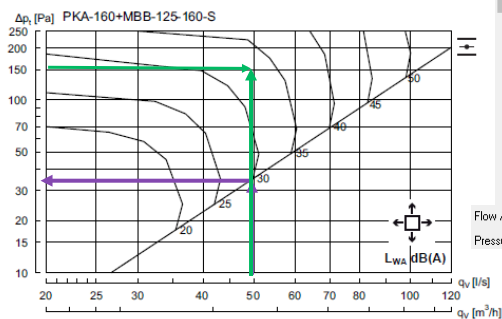

Õhujaotajad ja müra

lindab | we simplify construction

Näide õhujaotaja mürakarakteristikust

Sumbumine ei muutu õhuhulga muutumisega!
Küll aga muutub omamüra.

Attenuation	Sound generation	Attenuation	Sound generation
12	37	12	41
13	33	13	39
8	30	8	33
19	26	19	28
13	25	13	28
16	17	16	23
17	4	17	20
19	-7	19	13
	29		33
Flow / device:	50 l/s	Flow / device:	50 l/s
Pressure drop	34 Pa	Pressure drop	150 Pa

lindab | we simplify construction

Jahutuspalgid ja klapi müra

Jahutuspalgid töötavad reeglina rõhuga 60-80 Pa.
Harva ka kõrgematel rõhkudel 100 Pa

Plafooni kasutamine samal harul koos
jahutuspalgiga nõukas ligi 70 Pa klapi
drosseldamist, mis võib olla müra seisukohalt
problemaatiline.

Küll aga saab kasutada jahutuspalkidega samal
harul Lindabi MBB tasanduskastiga õhujaotajaid,
sest MBB reguleerib 150 Pa ja rohkem, enne kui
ületab $L_w=35$ dB(A) omamüra taseme.

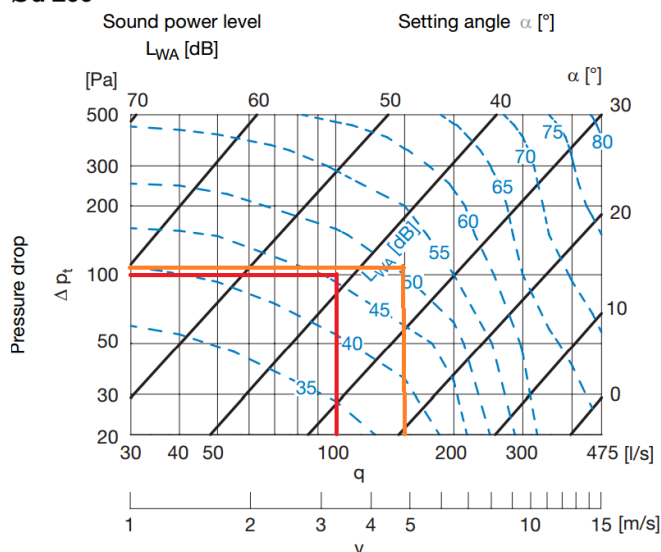
Ruumisumbuvusega 4 dB, teeks see $L_p=31$ dB(A)

lindab | we simplify construction

VAV klappide müra

Ød 200

VAV klapi tööpunkt müra
hindamiseks u.100 Pa

iga 1 m/s lisa annab u. +3 dB

Kuna VAV klapp võib tekitada
max vooluhulka kontrollides ja
samal ajal kanalis olevat rõhku
drosseldades müra 50-65 dB,
peab kasutama VAV klapi järel
summutajat, millel oleks
võimalikult hea sumbumine
kõikides sagedustes.

Kui VAV klapp asub müra-
nõudlikus ruumis, tuleb valida
isoleeritud kesta VAV klapp

lindab | we simplify construction

VAV klapi mürasummutajatest

KVAP

Kui õhukiirus on vähem kui 3,0 m/s

- Soovitan ümara korpusega summutajatest PVA xxx-600-50
- Kandilise korpusega ümarkanali summutajatest KVAP xxx-600-1

PVAP

Kui õhukiirus on 3,0 - 5,0 m/s

- Kuni mõõduni Ø250 summutajaid KVAP xxx-1000-1
- Alates Ø315 mõõdust PVAP xxx-900-100 või LRBCB xxx-1000

LRBCB

Suurematel õhukiirustel kindlasti täpsemalt kontrollida sagedusribade järgi nii tekkimist kui summutaja võimekust saavutada rahuldav tulemus

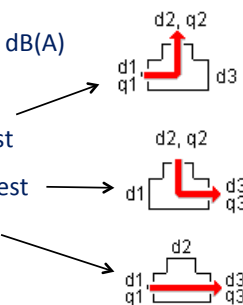
lindab | we simplify construction

Müra hajumine kanalis

Vent.kanalis hajub müra sõltuvalt kanali ehitusest 5 - 20 dB(A)

Kolmik on peamine müra vähendav element:

- peakanalist väljavõttel on iga Ø aste u. 2 dB summutust
- peakanali T hargnemine u. 3 dB(A), sõltumata suurustest
- läbi kolmiku edasi liikuva õhu sumbuvus 1-2 dB

Kriitilisemad punktid on kõige lähem ruum, kanali lõpu ruum ning ruumid kus kasutakse väikese sumbuusega õhujaotajaid (näiteks laminaarid)

Kandiline kanal üle 500 mm küljemõõduga võib olla müratekitajaks

Ümarkanal oluliselt ei tekita ega summuta müra

lindab | we simplify construction

Müra tekkimine klappides

Kui klapi tekitav omamüra on väiksem kui 10 dB võrreldes süsteemis oleva müratasemega, ei ole klapile summutajat vaja.

Reglueerklappe kasutatakse tihti ruumi siseneval harul ning selleks hetkeks on püütud juba müra maha saada u.40 dB(A) juurde.

Suuremate rõhkude ja üle 40 dB(A) müra maha saamiseks enne ruumi, tuleks lisada klapi järele summutaja.

Häirivaks võib osutuda ka läbi ventkanali ruumi kostuv klapi tekitatud müra

IRIS

100 l/s; 3,2m/s	Avatud asend	50 Pa	70 Pa
IRIS Ø 200	32 dB(A)	36 dB(A)	40 dB(A)
DRU Ø 200	33 dB(A)	40 dB(A)	42 dB(A)

DRU

lindab | we simplify construction

Katuse läbiviigud

Läbiviigu ristlõike keske summutusplaadita ei oma läbiviik olulist mõju müra vähenemisele.

Väiksematel mõõtudel võib-olla 2-3 dB.

Üle 500 küljepikkusega ehk 1 dB.

Kuigi seda ei näe ette läbiviikude paigaldus- kasutusjuhend, kasutatakse praktikas tavalisi summutajaid läbiviigu kohas ning tihendatakse, kinnitatakse ja isoleeritakse vastavalt olukorrale.

lindab | we simplify construction

Arvutusnäide helirõhu kujunemisest ruumis

Tegelik helirõhu tase L_p [dB] on vahe helivõimsuse L_w [dB] ja ruumi sumbuuse D [dB] vahel

Näide:

Ruum mõõtmega 10 x 7 x 2,5 m (pehme sisustusega)

4 õhujaotajat laes, igaüks helivõimsusega $L_w = 29$ dB(A)

Mis on helirõhutase L_p 1,5 m kõrgusel põrandast?

4 samasugust müraallikat annavad müralisa 6 dB

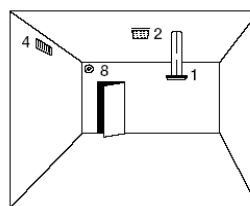
Kogu helivõimsuse tase on seega $L_w = 29 + 6 = 35$ dB (A)

lindab | we simplify construction

Arvutusnäide helirõhu kujunemisest ruumis

Olgu meil õhujaotajate
asetsemine laes.
Seega on asendifaktor 2

Mõõtmispunktis 1m
kaugusel õhujaotajatest on
asukohakordaja
 $1[m] \times 1,4 = 1,4$

n	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	15
Q	1.0	1.4	1.7	2.0	2.2	2.4	2.6	2.8	3.0	3.2	3.9
1	1.0	1.4	1.7	2.0	2.2	2.4	2.6	2.8	3.0	3.2	3.9
2	0.7	1.0	1.2	1.4	1.6	1.7	1.9	2.0	2.1	2.2	2.7
4	0.5	0.7	0.9	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.9
8	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8	0.9	0.9	1.0	1.1	1.1	1.4

Fig. 27, Direction factor for different placements of sound sources and the ratio between $\sqrt{n} / \sqrt{Q}$ as a function of number of sound sources and direction factor (picture)

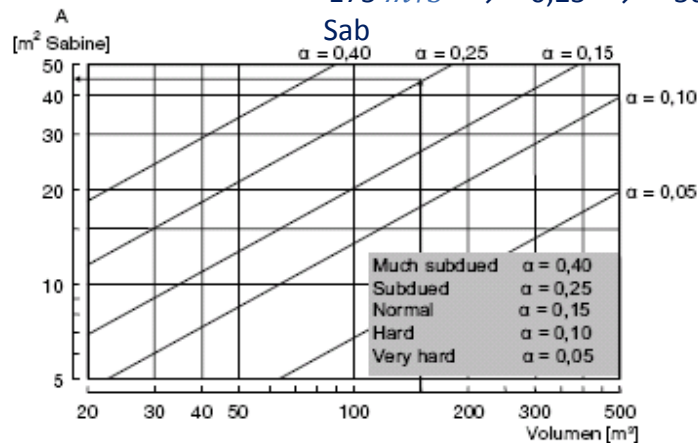
lindab | we simplify construction

Arvutusnäide helirõhu kujunemisest ruumis

Ruumi mürasumбуvus

1. Kubatuur → kõvadus → neeldumispind

$175 \text{ m}^3 \rightarrow 0,25 \rightarrow 50 \text{ m}^2$

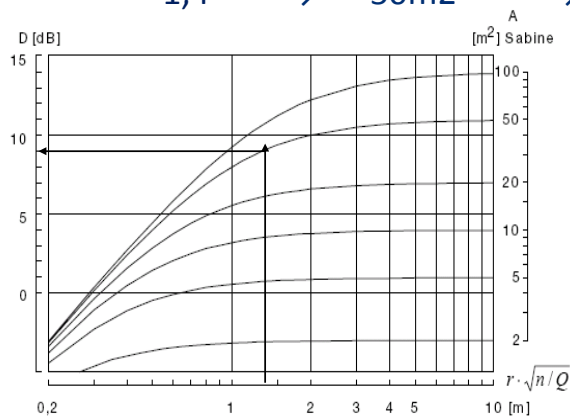

lindab | we simplify construction

Arvutusnäide helirõhu kujunemisest ruumis

2. Asendifaktor → neeldumispind → sumбуvus

$1,4 \rightarrow 50 \text{ m}^2 \rightarrow 9 \text{ dB}$

VASTUS:

Helirõhutase 1,5 m kõrgusel

$L_p = 35 - 9 = 26 \text{ dB}$
(A)

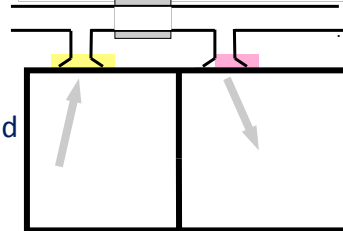
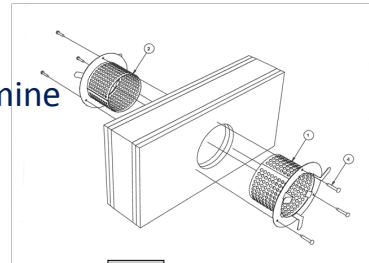

lindab | we simplify construction

Ruumist-ruumi leviv müra

Ruumist-ruumi leviva heli tõkestamine

1. Ruumi piirded massiivsed
2. Uksed tihenditega ja ilma õhupiluta
3. Helineelduvad kompensatsiooniõhu klapid
4. Õhukanali harudele mürasummutajad

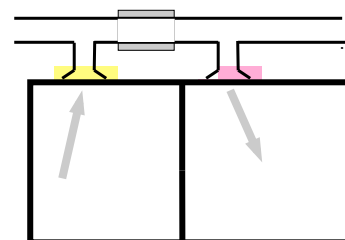
lindab | we simplify construction

Ruumist-ruumi leviv müra

Hea rusika reegel oleks paigutada iga ruumi ette KVAP xxx-600-1 korterites.

Suuremat vaikuse nõuet omavates ruumides (riigisaladused, nõupidamiste ruumid) KVAP xxx-1000-1

Müra läbib teekonnal lähteruumi summutaja, kanalis hajumise u.3 dB ja kuulderuumi summutaja + kuulde ruumi õhujaotaja (ka tasanduskasti mõju)

KVAP

Täname tähelepanu eest!

Rain Siim